

Eesti Kirik

Eesti Ev. Luteri Usu Kiriku häälekandja

Peatoimetaja: Praost J. Nunwer. Asetoimetaja: Piiskopl. wilaar A. Soomre.

Hinnata laadanne: „Kriitil Põhja-päewaleht“. „Laste sõber“ aasta ja pooleaasta tellijale poole hinnaga.

Toimetuse aadress: Tallinn, Konfistoorium, Kiriku pl. 3; tel. 476-35.

Salituse aadress: Tallinn, Kiriku t. 8, tel. 441-31.

Posti jooksew artwe nr. 77.

Tellimise hind: aastas Kr. 3; 1/2 a. Kr. 1,50; 1/4 a. Kr. 0,75, kuus 25 senti.

Wälismaale aastas Kr. 4,50.

Affinumber 6 senti.

Kuulutuste hind: kuulutuse küljel 5 senti, teistis 12 senti mm ühel weerul.

Ilmub igal neljapäewal.

Nr. 41 (690)

Neljapäewal, 14. oktoobril 1937. a.

XIV aastatäit

IV Kirikukogu puhul.

Tulewal nädalal astub meie pealinnas toltu korraline IV Kirikukogu. Nagu harilikult algab ta oma tööd awajumalateenistusega Piiskoplikus Soomkirikus. Seejärel tuleb awajumalateenistus erineb teistest tavalistest sellega, et ordineeritakse samal jumalateenistusel kümme noort õpetajat ametisse. Kaks neist on walitud juba kohtadele, kuna teistel tuleb eesalgu töötada wilaarõpetajatena. Ordinatsoon töötab awajumalateenistuse pühakultust.

Kirikukogu seetõttel pöewakorras seisawad 1936. aasta kiriku aruannete ja 1937. a. eelarwe tõrwal mitmed tähtsad ja põhjapanevad küsimused edaspidisele kirikuelu arengule ja tööle. Esmajoonel olgu nimetatud põhimääruste muutmise selles mõttes, et praegune piiskopkond reorganiseeritakse peapiiskopkonnaks, mis moodustub 4 piiskopkonnast: Põhja, Jäda, Lõuna ja Lääne piiskopkonnast. Tõrwerorral on võimalus nende juhtimist nõnda korraldada, et see antakse peapiiskopile eht ühe wõti kabe piiskopi hoolde. Tulewased piiskopid on ühtlasi kawa kohaselt nende asutuse koguduste ülemõpetajad, nagu näit. praegune piiskop on Piiskopliku Soom-Maarja koguduse ülemõpetaja. Selles on mõtet eeskujuks Ulagari ewangeelse kiriku struktuuri, mis ei waja erilisi tulutusi piiskoppide ülalpidamiseks. Jääd üks konfistoorium, ühine õpetajameti kandidaatide eksamimine ja ühed kirikutöötud. Juba III Kirikukogu mõttis põhimõtetelise otsuse wastu, et praegune piiskopkond muudetakse peapiiskopkonnaks, andes selle küsimuse wäljatõstmise konfistooriumi hoolde. Wiimane on seda tähtsat ja olulist küsimust igakülgselt ja põhjalikult kaalunud ja esineb nüüd wastawalt sellele seniste põhimääruste muutmise ettepanekuga. Kui Kirikukogu tunnustas piiskopkondade asutamise põhimõtetelisel, siis oli temale küll selge, et selle sammu astumine on tarwilik meie ewangeelse kiriku parema ja kindlama tulewiku jaoks. Mitte ehitades hinkohal ajaloolisi ja kirikuloolisi seisukohti piiskopkondade asutamise kasuks, milleks meie lehe ruum kahjuks liiga kitsas on, mainime ainult, et meie irikuelu wiimase kolme aasta

Sügisene leeripüha Tallinna kirikutes.

Põhikooli, 10. oktoobril oli Tallinna kirikutes suur leeripäew, millal õnnistati kõigis pealinna kogudustes üle 300 leerilapse. Nende hulgas oli mitmeid awalike tegelaste lapsi. Suurim leeripüha peeti Kaarli kirikus, kus õnnistati

152 noort. Jaani kirikus oli 85 leeripilast, kuna Põhja-Waimu kirikus konfirmeeriti 48 noort. Pübulikute kujunes ka Pauluse koguduse leeripüha, mis oli suurim leer koguduses 43 noorega. Kuigi ilm oli wihmane, ei mõjunud see

leerilaste meeleolule. Kirikud olid rahwast täis ja kaunistatud lilledega ja loorberitega.

Pildil — Kaarli koguduse leerilapsed ühes oma õpetajatega teel kirikusse.

jooksul on nii palju laienenud ja kaswanud, et see wajab hädapärast uusi töötajaid wastutustel kohtadel. Kirikukogu kokkusaamise päewaks ilmub esmakordselt kiriku aruanne trükituna ligi 100 lehekülje suuruses kaustas, nimelt 1936. aasta kohta. Kui seda aruannet pealiskaudseltki sirwida, siis selgub küll igalhele see laialine tööpõld ja töö, mis kirikul teha on. Teiselt poolt seisab kriitilise kirik loogu maailmas ja ühtlasi ka meie maal tänapäewal kirikule ja kirikliku kultuuri kaitsemise raskete probleemide lahendamisel, mitte ainult kaitsemise, waid samal ajal ka looma tööd eduka edasiviimise ees. Sumala sõna kuulutamise kaudu. Ja mida kirik seejuures tugewamini ja terwillikumalt seoksmiselt organiseeritud on, seda edukamalt tuleb ta toime oma ülesannetega. Kui Rootsi walitsuse ajastul näitels ewangeelne kirik meie maal halesemistõrkses seisukorras seisis, siis selle walitsuse esindaja Rudbeckiuse mure ja hool siin koha peal oli, et seada ametisse wastutustrikaid ametiisikuid, kelle eesmine mure on Kristuse kiriku ülesehitamine ja tema haawade parandamine. Ja see andis häid tagajärgi. Sumal tänatud, meie

wõime jätkata oma tööd rahus ja enam-wähem korraldatud. Alga see tööd wajab omakord mitte ainult üht, waid mitmeid, kes kannawad täit wastutust kiriku Jeesanda, meie rahwa ja riigi ees. Küll usub teadlik kirikurahwas, et tänapäewane Kirikukogu selle küsimuse õnnelikult otsustab, nii et see kasuks tuleb edaspidisele tööle ja arengule.

Seise tähtsa probleemina seisab päewakorras maksustamise küsimus. Juba eelmisel Kirikukogul arutati seda ja mõeti wastawad põhimõttelised seisukohad wastu. Wastaw komisjon on aasta jooksul küsimust sõelunud ja esineb loodetawasti Kirikukogule tarwiliste ettepanekutega. Kirikutegelased, kes teadlikud on praeguse maksustamissüsteemi puudustes, loodawad, et suudetakse nüüd juba wähemalt suuremad puudused tõrwaldada. See oleks kindlasti samm edasi elukohaselt küsimuse lahendamisel ja aitaks kaasa kiriku ja tema koguduste majandusliku elu paremale korraldusele, kui see seni maksab. Kui ka maksustamise küsimus meie kirikuelu üks raskemaid on, mida näitab asjaolu, et ta ei ole kunagi päewakorrast ära jäänud, siis seda suurema usinusega tuleb selle la-

hendamise juurde asuda. Kirikukogu senine tööd eesmesel kolmel istungjärgul annab selleks paremaid lootusi.

Armastus Jeesanda kiriku wastu, millele antud tööpõld meie rahwa keskel ja riigis, on tiimustanud seni Kirikukogu andma oma paremat meie kiriku arengu heaks. Õnnistagu kiriku Jeesand selle armastusega Kirikukogu ka ees- seiswal istungjärgul loogu tema töös!

J. A.

Piiskopliku Nõutogu teine koosolek

peetakse konfistooriumis enne Kirikukogu, teisipäewal, 19. oktoobril s. a. kell 13. Päewakorras on peale muu uute põhimääruste, kiriku maksuameti, kiriku statistika, kiriku ja praostkondade kongressidega jne. seoses olewad küsimused. Piiskopliku Nõutogu koosneb 25 liikmest: piiskop, piiskoplikud wilaarid, konfistooriumi waimulikud asseessorid, praostid, wäljapool praostkondi olewate koguduste õpetajad, Soomkoguduse diakon-õpetaja ja Tartu Ülikooli usu-teaduskonna ordineeritud ewangeliteriusulised õppejõud.

Pärast Piiskopliku Nõutogu koosolekut on palutud nõutogu liikmed piiskopi juurde lõunajärgile.

Sinu pilt.

Rooma 7, 18–25.

Meie oleme küll kord elus seisnud piltniku ees kas ühiskult, koos omaste ehk tuttavatega ja lastnud ennast pildistada. Kuidas küll siis olime walwel selle eest, et meie pilt saaks ilus ja laitmata. Selleks puhuks panime selga paremad riided, käed ja näo pesime enesel ja lastel puhtaks, juuksed kammisime ilusasti korda, siis võtsime aset ülesvõtte aparaadi ette, seadime enese rahulikult ja ilusalt meeldimas asendis seisma või istuma ja niisugune rahulik ja rõõmus, hästikorratud ja puhas pidi saama ka meie pilt. Eht oleme samuti lastnud ennast pildistada oma töö juures tööriides ja tööhoos. Ka seda pilti näitame teistele heameelega ja rõõmuga vaatleme ka iseennast seal. Ei ole kunagi kellelegi meeldinud pilt, kus pildiomanik korratu ja räpane, nagu määratud või moonutatud. Samuti on nurisetud ja kaewatud awalikult, et meie ajakirjades ja pildilehtedes ilmub väga palju ülesvõtteid, mis kujutavad inimesi logelemas ja laisklemas kas kusti rannaliival või mujal, mille tõttu võib võõrasel tekkida meilt ettekujutus kui lõdvaft ja laisklewaft, tööpõlgawaft ja kergemeelseft rahwaft. Pilt awaldab mõju vaatlejale, ta teeb otsuse isiku ja inimeste kohta tihti nii, kuidas need pildil esinevad.

Täna näitab loetud kirjasõnas ap. Paulus meie oma pilti. See pilt ei ole küll sugugi meelitaw ega ilus, ei leia me seal ühtki ilusat näojoont ega asendit, waid siin meie ees seisab mees, kes on nii määratud ja must, alatu ja abita nii nagu me waemalt oleme elus kedagi sarnast kohanud. Pealegi on see mees veel suur süüdlane ja kannab karistuseks wangiraudu (s. 23). Aga ometigi näeme ta näos üht rõõmustawat ja julgustawat joont. See mees, kes on oma pildi alla kirjutanud meeleheitlikud sõnad: Oh mind wiletsat inimest! — tema filmist särab siiski wastu veel wiimane lootuse kiir: kõi pole kadunud veel. Ta tunneb, et ta mitte niisuguseks ei jää, kui ta näüb meie ees pildil seisab, waid tal on abimees, kes teda päästab ja puhas, kes talle „Sumalalt saadetud tarkuseks ja õiguseks, pühituseks ja lunastuseks“: Ma tänan Sumalat Jeesuse Kristuse, meie Sessanda, läbi!

Kes meist ei tunne selles ap. Pauluse maalitud pildis ära ka oma näojooni? Siin tunneme nagu, seisatime oma pildi, ülesvõtte ees. Sest niisugused me just oleme: lahkepaitsed olemused, määratud riide ja näoga, seotud käte ja jalgadega, lõhkistatud hinge ja eluga.

Kui tihti ei liista meid igasugusele ülekohtusele ja pattu, musta ja madalusele ja kui tihti just wastu meie paremat tahtmist ja tundmist. „Mina ei tee mitte head, mida ma tahan, waid ma teen kurja, mida ma ei taha, mida ma wihtan.“ — Ja kõi see sünnib taktistamatult, wastupandamatult. Nii nagu seadus walitseb meie elu üle: sa ei saa mitte ennast puhas hoida, sa ei saa mitte wältida pattu ja pori oma hingest ja elust.

Me wihtame ju kõi kurja ja ülekohtu, kuid korraga — leiame enese selle keskel. Meie hing on sarnane linnule, kelle toored poisid finni püüdsid, nõõri ta jala külge sidusid ja siis lahti lastsid. Kartlik linnuke oli rõõmus oma wabaduse üle, ta lendas kõrgele üles kuid — seal korraga tõmme ja poisid tõid ta jälle ülalt alla ja jättasid nii ifka edasi oma toorest mängu...

Kui tihti püüdis ka meie hing kõrgemale siit maapealseft. Unistatime wabaduseft, tundime rõõmu saawutatud kõrgustest, kuid seal

märkasime peagi: oleme seotud wangid! Takistused, nõõrid olid need, mis meid ifka jälle alla tõmbasid. Tahtmist oli meil küll, sellest ei olnud puudus, kuid mis tuli sellest wälja? — Wabest küll ainult kõige parema tulemusena meie nõrkuse tundmine, südame põhjast kostew meeleheitlik hüüd: Oh mind wiletsat inimest! Kes päästab mind selle surma ihust?

Jah, kes päästab!? Kus on päästja, lunastaja?

Meie kõi igatsame tema järele. Kuidas leiame tema? On aga ka inimesi, kes teda üldse ei taha, kes wäemdimuga enesest kaugele hoiawad mõtte, et nad on seotud, orjad. Nad t õ õ t a w a d ta minema. Minult töõd teeb see inimene, kõi muu unustab ära. Teised tahawad ta ära w a i e l d a. Peetakse ennast juba wabaks, heaks, tugevaks inimeseks, kellele kedagi ega midagi waja ei ole. Teised püüawad seda unustada teiste asjadega, ka lõbu, mängu, joomisega. Sellest p e a b lahti saama — kuid ta on siiski seal! Märkamatuft tertib ta esile ja hing kistendab: mind wiletsat inimest!...

Kas meie ei näe seda tihti juba selles, et üks või teine, kellest meie seda kunagi ei mõelnud ega arwanud, äkki astub otstjate ja igatsejate ridadesse; wabest ehk siis, kui tal tuleb minna wastu wabadusele või surmale? Hallid juuksed ja tühjad kohad su omaste ja tutawate ridades, need kõige paremad jutluse pidajad! Sa näed neid ja nad ütlemad sulle, et sa pead tõsiselt mõtma oma hinge küsimust: kes päästab mind selle surma ihust? —

Sa kui paljud püüawad seda ise teha! Nad tahawad oma j d u s t jõuda tõelikule wabadusele, õigele elu puhtusele. Jah, inimeste filmis võib niisugune elu olla küll õige. Sumal otsustab aga teist. Sumal küsib halastamatult: kas oled sa t ä i e s t i w a b a, t ä i e s t i patuta? „Sest kes termet käsuseadust peab, aga ühe ainfa käsu wastu eiõh, see on terme käsuseaduse wastu saanud süüdlaseks.“

Sa kui oleme otsekohesed — kas ei ole ka meie paremates püüdmistes tunde, mil peame tunnistama: head teha ei leia ma mitte. Mites mitte? — Jeesus wastab sellele küsimusele: kas wiigimarju nopitakse õhataift? Terme su olemine, su elu on wale, sul ei ole w õ i m a l u s t k i elada puhas elu, head teha, olla patuta.

Oh mind wiletsat inimest!...

*

Oma näo nägemisega, oma pildi vaatamisega ei ole veel midagi ära tehtud ega korda saadetud. Seal tunneme ainult, kui wiletsad inimesed oleme, kui kaugele oleme ära oma endisest puhtuseft ja aust.

Pattulangemisest saadik on olnud meie nagu ja elu rikutud ja määratud.

Aga kui Sumala arm ja halastus tema Pojas Jeesuses Kristuses meie südameft wastu paistab, siis saame wabaks ja puhtaks...

Jeesus Kristus ütleb: mina teen kõi uueks. Laseme teda enast uueks teha. Laseme teda pühitsebda kõi, mis meil on l ä b i ja l ä b i, meie hinge, waimu ja ihu; nii ainult mõime saada tagasi oma endise au ja puhtuse — Sumala näo, mille patt meie küljes nii ära rikkunud ja inetuks teinud.

Sinu pilt. Siin — misugune oled. Seal — misugune pead olema.

S. Rebane,

Kirbla kog. õpetaja.

Osvald Jungberg-Noormägi †.

Läinud lõikuse tänapühäl maeti kunstnik Osvald Jungberg-Noormägi Tartus Maarja koguduse furnaiale, matmispaigale, kus puhkab kadunu onu kujur Weizenberg. Osvald Jungberg-Noormägi tegutses peamiselt pedagoogina Tallinna koolides ja kunstnikuna portreede maali alal ja oli Tallinna Toompea Kaarli koguduse liige. Tema oli waike ja tagasihoidliku loomuga, heatahtlik, rõõmsa hingega inimene ja looja südamega kirikusõber. Sgal ajal wastutulelik n d u ja teoga oli tema walmis oma mõimeid rakendama loowale tööle ka siis, kui aastate eest kiriku mälestuslehtede ja kaunistamise komisjoni esimees tema poole pöördus ettepaneluga: wälja töötada usulistele ja kunstilistele nõuetele wastaw leeripilaste õnnistamis-päewa mälestusleht. Töö õnnestus. Kunstnik Osvald Jungberg-Noormägi poolt joonistatud leeripilaste õnnistamis-päewa mälestusleht, mida kaunistab professor Röhleri pilt

„Kristus Kristus“, on lewinud tuhandetes eksemplarides meie koguduses. Ka läinud pühapäewal jagati neid lehti paljudele leeripilastele.

„Õnnsad on need jurnud, kes õiandad surewad sest ajast; tõesti, ütleb Waim, et nemad peawad hingama oma waewast ja nende teod käiwad ka nende järel.“

Kirikukogu liitmed Tallinna Jaani koguduse lüalisteks.

Tallinna Jaani kogudus kutsus IV Kirikukogu liitmeid osa mõtma kooswiibimisest MRA saalis Lai t. 1 kstnädalal, 20. oktoobril kell 8,30 õhtul.

On ilus, et see ilus alatud komme Tallinna praostkonnas säilitatakse. Esmesl korral mõttis Püha-Waimu kogudus ja teisel korral Tallinna praostkond Kirikukogu liitmeid oma lüalistena wastu, nüüd teeb seda jälle Tallinna Jaani kogudus.

Paldisi kirik pühitseti

pärast remonti uuesti pühap. 10. okt. Pühitsemistalituse ja lõikus-püha jumalateenistuseft oli kokku tulnud 300-liikmeline rahwahulk. Jumalateenistus oli kell 6 õhtul, ja pühitsemistalituse pidas Lääne-Harju praost M. Rõõgaral, abiks olid õp. em. M. Lesta ja kohalik õp. kand. M. Neemre. Laulis kogunoordekoor.

Paldisi kirik wajas juba kauemat aega sisemist wärwimist ja puhastamist. Samuti oli lugu inwentariga, kuid alati tulid tähen-datud töõd raha puudusel edasi lüatada.

Räesolewal aastal otsustas koguduse nõukogu juhatus ettepanetul wajalikud wärwimise töõd läbi wiia, waatamata sellele, kas koguduse kasja täesolewal aastal suudab kõi wäljaminekuid katta või ei. Nüüd on need remondid kirikus termes ulatuses läbi wiidud, wäljaarwatud koorile wiimkoda. Kirikusse on asetatud uus ahi. Tööd on läinud maksma

ehalgsete andmete järgi üldsummas Kr. 1.315,49, nende töõde läbiwiimiseft oli koguduse kasfas raha Kr. 500.—, kuna ülejäänud summa peale tuli teha laenu, mida koguduse nõukogu loodab tasuda kolme aasta jooksul.

Kaarli koguduse juurde asutati kiriku kaunistamise komitee.

Koguduse juhatus ülesandel peeti reedel, 8. okt. kiriku kaunistamise komitee asutamise koosolek õp. M. Soomre juhatusel. Seni täitis seda ülesannet koguduse juhatus, kelle poolt on seni muretsedud pörandad maibad, liturgiliste wärwibega uued altari ja kanteli latted, lilled altarile jne. Uue kogudusemaja ehitamisega seifab terme rida ülesandeid selle maja sisustamisel, mis toob asutatud komiteele suuri kohustusi. Komitee juhatajaks waliti õp. pr. Soomre.

Levitage „Eesti Kiriku“!

Kas oled oma noorsoo võla tasunud?

Upostel Paulus kirjutab Rooma kogudusele, et tema on selle koguduse võlglane, kreeka kui umbkeelse rahwa, niikasti tarkade kui rumalate võlglane. Ja võlg seisab selles, et ta ei ole saanud täninende juurde tulla, „midagi waimulikust annist“ jagama (Rooma 1, 9—15).

Niisugune võlglane oled sina oma laste ja meie rahwa kaswama noorsoo ees. Iga lapsewanem on oma lapse ristimisel wõtnud en-

usuelu tahab piirduda waid wäliste wõimide täitmisega. Opatatse küll usupetust koolis, lastatse lapsed ristida ja enamik läib veel ka leeris ning püüab abielu pühitseb laulatusega, kuigi sageli mitmeaastase hilinemisega — aga usuelu ise on tuim.

Tõesti ülekõhtune oleks siin süstida lasta lapst ja noori. Kas oled sin a selles süstid, kui sul on miljonid wälja laenatud ja teised sulle wõlga ära ei tasu? Sa oled waene teiste süü pära.

See usuwõlg teeb meie muidu nii lootusrikka ja elujõulise rahwa kaswama noorsoo waeseks. Just sellega ruineerime oma rahwa tu-

Noorsootöö

dale suure kohustuse, seda last usust kaswatada. Ja iga ristitanem on andnud awaliku tõotuse Jumala ja inimeste ees „kõigest südamest selle eest hoolt kanda, et see laps saaks kaswatatud ja hoitud selles usus“. Iga teine inimene on kas lapsewanem ehk ristitanem.

Ruidas ehk millega oled sina selle oma suure võla tasunud?

Ma küsin äsja lõppenud leeripetusel noortelt: kas teie oma ristitanemaid tunnete, kas on mõnele ristiemale ehk ristija kintinud mõne usulise raamatu, pannud südamele minna lastejumalateenistusele või muidu kuidagi awaldanud oma ristilapsele muljet usulises suunas. Kolmekümnest leeripilasest ei saanud ühtki seda ütelda! Rõõm jäid wait. Ühtki ei tõstnud lätt.

See on sinu suur võlg, mitte ühtki nende laste, waid ka kiriku ja Jumala ees. Just selle tõttu on meie kiriku ja usuelu pinnapealne.

ootab

lewiku. Neil päewil tuli mul era-teel leeritada ja õnnistada kahe-kümnenelja aastane noormees, kellel ees seisab abiellumine. Õnnistamisele palusin kutsuda kaks tunnistajat. Ilmusid kaks sama wana noormees. Kui pärast õnnistamistalutust hakkasin küsima, millal ja kus nad ise on õnnistatud, selgus, et mõlemad olid leeritamata!

Kas see ei ole võlg, mis lasub meie rahwa kodul, koolil ja kirikul?

See tuleb wiibimata tasuda. Seda ei saa tasuda rahaga, „kulla ega hõbedaga“. See on patt. Ja selle patu pall, mis meie oma noorsoo hinge wastu oleme teinud, on kõige walusam. Paljudes kodudes on see sünnitanud suurt ahastust ja kannatust. Ja selle patu wili on lottamas linnas ja maal. Sumal ei lasa ennaft pilgata.

Noorsootöö keetus on endale wõtnud kohustuse nõuda ainult siia see noorsoole tasumata võlg. Selle organisatsiooni ülesanne on hoolitseda meie em.-lut. kodu ja kiriku laste ning usulise kaswatus ja äratus eest. Tema püüab seda heaks teha, mis wanemad on jäänud võlg.

Siin ei tohiks küll ühtki halata seletama, mul on niipalju muid wõlge, kõiksugu torjandusi ja annetusi. Inimestel jätkub tõesti mujale raha, aga usulise elu kaswatusel on eestlane annetama äärmiselt tagasihoidlik. Siin alles selgub, kui waene rahwas meie oleme. Sa meie jääme waeseks, kui meie sin oma noorsoo kaswatusel ei õpi seda jädawat tarkust: „kellel on, sellele antakse“. Mida meie neile wäärtuslikumat anname, seda rikkamaks saab meie elu...

Tallinna Jaani koguduses õnnistati lõikuspühil ühes teistega üks leeripilane, kes oli käinud lastejumalateenistustel, siis astunud eelleeriaegsete rühma, nüüd

ka sinu

oli leeris ja astub noorte koon-dusse. See oli meie koguduse esimene laps, kes tõit kirikliku noorsoo kaswatusel asimes läbi käinud. Liigutaw ja meelt ülendaw oli, kui kogu eelleeriaegsete noorte rühm ühes oma waimustatud juhatajaga tuli kirikusse teda lilled ja Jumala sõnaga terwitama. Suur ja ilus oli meie rõõm...

See on loomulik ewang. luteri kodu ja kiriku lapse usuline kaswamine. See tuleb sihikindlalt teostada ja läbi wiia üle kogu maa. See on meie võlg. Püüdu igaüks ise tasuda esimeses järje-

Tallinna Kaarli kiriku kell allweelaewastiku sihtkapitalile.

Tallinna Kaarli koguduse juhatus tegi algupärase kingituse allweelaewastiku sihtkapitalile, annetades tarvitamiskõlbmatuse muutunud ligi tonniraskuse pronksist kirikutella. Sellega omandas Kaarli kogudus sihtkapitalilt esimese järgu kinniswaramärgi ja rinnaekantamad mälestusmärgid. Seades Kaarli koguduse eeskujut, on sihtkapital teinud algatusi, et kait waimulitud pööraksid tähelepanu kirikute ja furnuaedade korraldamisele, asudes koristama lagunenud ja kattiseid riste ja pärge ning puhastades furnuaedade ümbrus igasugusest wanast metalliprahist. Eriti rõhkesti wanametalli loode-datse saada wanade raudaedade koristamisest furnuaedadelt, kus need sageli on jäetud hooletusse.

Wanametalli kogumiseks on allweelaewastiku sihtkapitalil organiseeritud üle maa 29 toimetkonda ja üle 400 abitoimkonna, kes kait on asunud juba energiliselt tööle

kingitust!

wanametalli kogumise alal. Wanametallide pealaoplatz on leitud Hollandi tänawas nr. 5, kuhu wanametallide wastuwõtmine algab 25. oktoobril.

korras. Up. Paulus ütleb: „nõnda olen ma omalt poolt walmis“...

Aleks. Sähewäli.

AUGUST NIGOL

Tema ja ta tegevuse mälestamiseks.

L. Raudkepp.

3.

Ea arwas, et enamlasted temast wäga hirmutatud ei tarwitse olla, sest ta külastab laialipillatud keh-wituid ja on nende sõber ja eestkõstja, kuid nagu teada, ei sallinud ju enamlasted mingit kristlikku tegevust.

Nii siis suwel 1918. a. küpses Arhangelski eestlaste juures plaan ühendada kait Wologda, Kostroma, Jaroslawi, Wjatka, Permi kubermangu ja Arhangelski eestlaste üheks koguduseks. See kihelkond oleks maa-alalt umbes 2 korda suurem kui Soome ja 16 korda suurem Eestist. Kehtuselt pidi kujunema Oparino asundus Wologda kubermangus, raudtee ääres, Nikolsti maatonnas. Nikolsti linnas enefes oli 6000 eestlast, Oparinos üle 1000, koku nimetatud kubermangudes, ühes Arhangelskiga, üle 10000 eestlast. Arhangelski kogudus, kus oli umbes 400 liiget, otsustas 14. juulil 1918. a. kuuluda samasse kihelkonda. Sel ajal oli Arhangelskis ajutiselt ka saksa okupatsiooni mõjul wäljarännanud eestlast: meksateadlane M. Riitsnik (surnud), kapten Treilmann, gümn. dir. G. Ney, päewapiltnikud hrab

Önnis ja Sooberg, posti ja telegraafi am. Tomson, am. Sint ja teisi, kes siirdusid hiljem kodumaale. Arhangelski linnapeaks oli hra Neumann (nüüd riigikontrolis). Koguduse esimeheks oli J. Rute (Rutemann). Ragemad asundused oleksid Oparinost umbes kuni 600 km eemal olnud. Roga ratoon on samade laiustraadide all nagu Eestigi, ja — mis pole tähtsuset — eesti-soome rahwaste endine asumaa. Igatahes võib oletada, et A. Nigol neid asjaolusid tõsiselt arwesse wõttis. Ta polnud ainult innukas rahwuslane, waid wistiski ka hõimuliikumise pool-daja.

A. Nigol läis Selfingist kaks korda Arhangelskis — 1916 ja 1918. Wahepeal oli seal kadunud sp. M. J. Eisen üks kord käinud. Peatuti J. Rutemanni juures. A. Nigol oli korteri ja toidu asjus wäga tagasihoidlik, malbe. Riituses oli sellest weelgi allpool. Töökorndne aeg nõudis seda. Seda kinnitas omalt poolt wähest ka mõni küünarnuk reisi-innuka mehe riituses. Erikselalt walmistatud mugawust A. Nigol ei armastanud. Wõõrastemajja minekust

August Nigol. 1877—1918.

loobus, eelistades mingisugust nurgapaita eramajas, nii umbes nagu wagunis. Une kiiremaks saabumiseks wõttis teise padja pea peale: olewat harjunud tihedamalt latma pead, kuigi alati mitte padjaga, nagu wagunisti wõis siis ennem uinuda.

Üksa ootamata juhtus, et ta Arhangelski tänawast wõeti kinni ja wiidi tsekkasse, kuigi tema wälimus selles kõige wähemat põhjust andis. Eihesalt hirmutatud uis nagu ja mehe paberid. A. Nigol polnud ametlikku luba kaasa wõtnud jumalateenistuste pidamiseks. Tsekkasse kutsuti J. Rutemann, üksa ootamatult temale enesele. Alatus siia. Ühe juures kuulipilduja, walmur re-

wolwriga, laua taga teegi ülem, hebrealane, mitme rewolwriga, Kuulati üle. Soldat tõi ka wangistatu tupp, allatuses Rutemannile. Ühi lõppes õige hästi. Rutemann wastutas Nigoli eest, et ta on aus mees, aga mitte mõni salakuulaja. Wabastati.

Kui temale anti teemoonaks rukkileiba ja suitsetatud liha, röömustas, et saab wagunis selle abil tsekkistidega head juttu teha ja wähest teisele mõttewiisile pöörata. Koguduse juhatus muretses talle — wiimseks pikemaks sõiduks — II klassi pileti. A. Nigol läks sellega III klassi, tänades ja üteldes, et seal on temasugusele parem olla — wõeldba enamlastega. Eestlasted, kes teda saatid, hoia-tasid, manitsesid ettemaatusele ja isegi loobumisele sõidust lõuna ja ida poole. A. Nigolisse see kait ei mõjunud: „Waadake minu wälimust, teate, et armastan lihtsada lihtsahwa sead. Mida wõi teda peatfin kartma?“ Nii oli wiimne lahkumine Arhangelskist.

A. Nigol jutlustas wäga arusaadawas keeles, usulise ja inimliku soojusega. Organiseerimiskõssolekul oskas õhutada, wõita; ei jättnud asja ainult kohapealse hoolet, waid tõi pühikirjade ka-wandeid kaasa, täiendas neid lohe ja awalbas otseft walmisolekut minna ülemuse poole registreerimise ja kinnitamise läbiwiimiseks. (Särgneb.)

Ewangeelne südametunnistus.

(Lõpp.)

Ewangeelne südametunnistus wiib inimesti tihitigi suurtesse raskustesse ja kõtkupõrgetesse, kuid teda saadab jumalik töotus.

Kuulutust, Piibli Jumal olewat ainuüksi kõrgeim isand, püüab inimene pidevalt naerumääristada. Kuid selle naerumääristamise taga peitub tõepoolest mingi hirm ja kartus. See kui see peaks tösi olema, et mina jumal ei ole, kui peaks tösi olema, et minu uhte süda oma jõust ja väest süsti ei tea, mis tõde, mis puhtus, mis headus on, siis on minu seisuford äärmiselt vilets. Siis pean mina paratamatult selle ifanda häält kuulma. Siis karistab mind ju Jumal, olgugi et mina mõne riigi töitvõimne keiser olen. Siis hoiatab mind tema hääl: „Sina oled surelik inimene! Peagi langed fina! Kirwes on juba valmis pandud minu poolt!“ „Patune oled fina ja uhtustad oma aadetege. Kuid mina olen Jēfand, minu Jumal! Kuhu tahad fina põgeneda minu eest?“

Ja nüüd hakkab inimene wärisema nagu wõimude poolt tabatud wang! Tema aimab: jah, tema on Jēfand! Weel on walitsemas igawene õiglus! Kuid inimene salgab seda ja hakkab Jumalat wihtlama, sest et ta tema suhtes on wõimetu! Seda näeme tänapäeval Wenemaal. Inimene tahaks wähemalt korda saata, et Jumala sõna kuulutamine jääks waitima. Selleks peab tema Jumala rahwast ja ka Jumala sõna kuulutajaid wihtlama! Tema waidab: Jumalat ei ole olemas, järe-

litult on kõik kirikuõpetajad petifed! Minu südametunnistust nemad ei tohi süüda. Mina wõitlen kiriku wastu ja püüan teda igapidi tõkestada tema tegewuses.

Kuid süsti on sellisel jumalawastafel nagu hirmuäratawaks nähteks, et waatamata kibutus-tõlle, mida teha kiriku wastu, itka ja jällegi leidub inimest, kes waitfelft käd taewa poole tõstes tunnistawad: Jumal on Jēfand! Seepärast tuleb palwetamist naerumääristada, niisamuti ristimist ja üldse kõike, mis meile meelde tuletab Jēfandat ja tema nõudmist. Kuid see on ju kõige lohutawam, et Jēfandat ei wõi kinni püüda ega wangistada! Seda wõib ainult teha nendega, kes selle Jēfanda nime tunnistawad. Seepärast ennustab Jēfus oma jüngeritele: „Teid wihatatse kõigist minu nime pärast!“ (Matt. 10, 12.) See on ewangeelse südametunnistuse kannatus!

Kuid ewangeelne südametunnistus ei laske ennast kibestada, ta ei suuda ka siis waitida, kui peab kannatama. Wäsimata manitseb tema rahwast õffises wennalikus armastuses. Luther kirjutab Karl V, kirjutab ifegi paawstile! Ta hoiatab rahwa südametunnistuse orjastamise eest! See on kiriku prohwetlik ülesanne! Tema ei tohi waitida!

Seda kirikut, mis nii lihtsalt ja kartmatult Jumala sõna edasi kannab, toetab Jēfand! Seda ewangeelset südametunnistust, mida inimeste poolt pidevalt laidetatse, sõimatatse, põlatatse, poliitilifelt tahtlustatatakse ja rahwa kahjuriks

nimetatatse, seda südametunnistust lohutab Jēfand. Tema lohutab teda õbahastuses, meeleheite kurwastuses ja pisarates! Tema julgustab teda oma sõnaga waludes ja aitab teda surmatunni wiimfes waewas.

Ewangeelne südametunnistus maailmas on tänapäeval jällegi walmis oma prohwetlikku ülesannet rahwa kasutse täitma. Sellest annawad tunnistust nee sõnad, milledega piiskop S. B. Rahamägi Tegeliku ristiusu maailmakonwerentfi läbirääkimist Oxfordis ifeloomustab: „Kirikul on waja praegu taht asja rõhutada, efitels: elaw Jumal on üle kõige maailma sündmuste, ka üle rahwaste elu ja püüdmiste; teisels: kirik peab kindlasti seda teed sammuma, mille Kristus temale on määranud, kuigi see peaks olema martüüriumi tee. Siis julgeb ja wõib ta ka rahwastele ja riikidele ütelda seda, mis nende edule ja õndsusele on tarwilik.“ On tõenäolit, et kirik seda prohwetlikku ülesannet täites ja rahwa südametunnistuse orjastamise wastu wälja astudes ka prohwetite saatuse osalifelts saab, leda taga kiufati, wihati ja tapeti. Need on õieti ewangeelse südametunnistuse raskused ja kõtkupõrked. Kirikule, mis on rajatud südametunnistusele, mille on ära wõitnud Pühakiri ja mis on seotud Jumala sõna külge, on sellifed raskused wältimatud, kui tema oma olule tahab truult jääda. Kirik, mis oma südametunnistuse põhjal ei tunnusta kõrgeimat ifandat kui aga Jumala sõna, peab arwestama, et teda itka ja jällegi, nagu kiriku ajalugu seda õpetab, poliitilifelt tahtlustatatakse. Selles seifabti ewangeelse kiriku rist, mis lahutamata on tema saatusest fiin maailmas ja mille kohta Jēfanda

Jenny Siimoni (alt) kontsert Piiskoplikus Toomkirikus.

Pühapäeval, 17. oktoobril annab kontserdi Piiskoplikus Toomkirikus laulja Jenny Siimoni, kes efinel ühes prl. Celia Numere'ga (wiul) ja hra Hugo Lepnurmega (orel). Kawas on Glucki, Bach'i, Heinmetza, Rapi, Siobi j.t. helitööd. Kontserdil on kaastegew ka helilooja prof. M. Rapp, kes kontserdi alul improviseerib piiskopilt antud teemal Saaweti laudeft. Kontserdi algus on kell 8 õhtul.

E. E. L. R. Sotfialtöö toimkonna kantselei asub Lai t. 20.

E. E. L. R. Sotfialtöö toimkonna juhataja, õpetaja B. Ederberg'i kantselei asub E. E. L. R. Sotfialtöö Sotfialtöö ruumes, Tallinn Lai tn. 20, kõnetr. 459-92; kõnetunnid teisipäewast reedeni igapäew kella 10—12. Õpetaja B. Ederberg'i korter: Tallinn, Paldiski mnt. 14a — 3.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Noorte Juht“ nr. 10.

Sõna maksab: „Kui teegi minu järel tahab tulla, see salatu ifennast ära, ja wõtku oma rist iga päew enese peale ja käigu minu järel! Seft kes iial oma elu tahab hoida, see kaotab seda ära, aga kes oma elu ära kaotab minu pärast, see hoiab seda.“ (Luut. 9, 23—24.)

Minetel E. E.

Kiri Helsingist.

Eesti kogudus uuesti tegevust algamas.

Pühap., 3. oktoobril oli Helsingi eestlastel kaua aja järele jälle võimalus kuulda jumalateenistust oma emakeeles. Eesti kiriku valitsus ja piiskop H. B. Rahamägi olid meeles pidanud Helsingi eestlaste saatse siia õp. J. Järve, kes pidas eestlastele tuumaka, soojahingelise ja südameid wõitwa eestikeelse jumalateenistuse. Kodumaalt saadud hingeleib oli meie waimule suureks kosutuseks ja kinnituseks. Õpetaja Järve sõnad tulid südamest ja tungisid ka kuulajate südamesse.

Jumalateenistust peeti Suurkiriku leerilaste ruumis, milline ruum kujutab endast nagu wäikest kirikut omades altari, rõdul oreli ja pörrandal kahel poolel pinkide read. Osawõtt jumalateenistusest, meie olusid silmas pidades, oli rohkearuline. Peale jumalateenistust peeti koosolek. Koosoleku juhatajaks waliti lugupeetud külaline õp. Järve. Ta teatas kokkuvõttes koosviibijatele järgmist: Eesti kirik, eesotsas piiskop H. B. Rahamägi, tahab teostada seda kauast soovi, et Eesti naabermaades, Soomes ja Lätis elawatele eestlastele oma emakeeles jumalateenistusi pidama hakatakse. Õp. Järve küsis koosviibijatelt, et kas see on Helsingi eesti kolooniale ka wastuõetat? Koosolek wõttis rõõmu ja tänu-

awalustega ettepaneku vastu ja kinnitas, et tõe ja valguse õpetamisele Helsingi eestlaste südamed ei jää kunagi mitte külmaks, soowides algaawale tööle edu ja wiljakust. Järgmine jumalateenistus leiti kohaseks pidada jõulukuul. Edaspidiste eestikeelsete jumalateenistuste aja määramine ja korraldamine jäeti Helsingi Eesti Seltsi juhatusse hooleks.

Koosviibijast pr. Leeni Vesterinen avaldas soovi, et on väga soowitaw ja tarwilik, kui Helsingi eestlased saaksid eestlaste õpetaja, kes ka hoolitseks siinse eesti koloonii waimliste huwide tõstmise eest ja ühes seega wõiks ka eestlaste lastele emakeeles algõpetust anda. Koosolek lõppes lauluga: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm.“

Helsingi organisieritud eesti seltskond on 35 a. wana, aluse panijaks oli Helsingi Eesti Heategeu Selts. 1911. a. asus õp. August Niggol siia elama. Tema õpetused ja maailmawaade läksid tol ajal selles seltsis walitsewast waimust ja õhkkonnast lahku. Seltsi juhtisid Jaan Anvelt, Viktor Kinnissepp j. t., kes uut waimu meie seltskonnale wõimata agarusega jutlustasid. Helsingi eesti seltskond purunes. Sündis sügaw lõhe. Õp. A. Niggoli algatusel asutati

uus selts (1913. a.), mis algas tööd Helsingi Eesti Hariduse Seltsi nime all. 1924. a. wõeti uus nimi (Helsingi Eesti Selts). Noor haridus-selts algas tööd rahvus-isamaalikus waimus. Tema töö oli edu ja õnnistus. Lastele emakeele algõpetuse andmise tegi selts omale südameasjaks ja 4 aastat wõis ta teoga seda ka wäljendada.

Õp. A. Niggoli ettepoõttel asutati ka Helsingi Eesti Pauluse kogudus. Iga teine pühapäew oli tol ajal eestlastil võimalik osa wõtta eesti keeles peetud jumalateenistustest. Soome valitsus, nagu andmed näitavad, olewat eesti kogudust 2.500 Smk. toetanud. Ehk saaks eesti kogudus toetust Soome walitsuselt nädaki, kui näidatakse otstarve, milleks toetust kasutatakse. See asi tuleks kaalumisele wõtta. Helsingi eesti seltskonnal ei olnud tol ajal waimutoidust mitte puudus. Algas suur ja kaua kesten Maa-ilmasõda, mis tõmbas haridusseltsi nii mõnestki kaunist kawaast kriipsu läbi; sama tegi ka alanud kodusõda. Heategeu selts hukkus selle sõja keerises. Haridusseltsil tuli paar aastat elada varjusrumas. Kodusõjale järgnes karm aeg ühes näljapigistustega, mis inimeste huwid seltsi elust teisale juhtis. Pealegi lahkus õp. A. Niggol Venemaale eesti asundustesse. Ühtlasi jäi seisma Helsingi Püha Pauluse koguduse tegevus ja kuni tänaseni pole suutnud ta endast anda

elumärke. Loodame, et nüüd kogudusel awaneb võimalus uuesti alata oma tegevust.

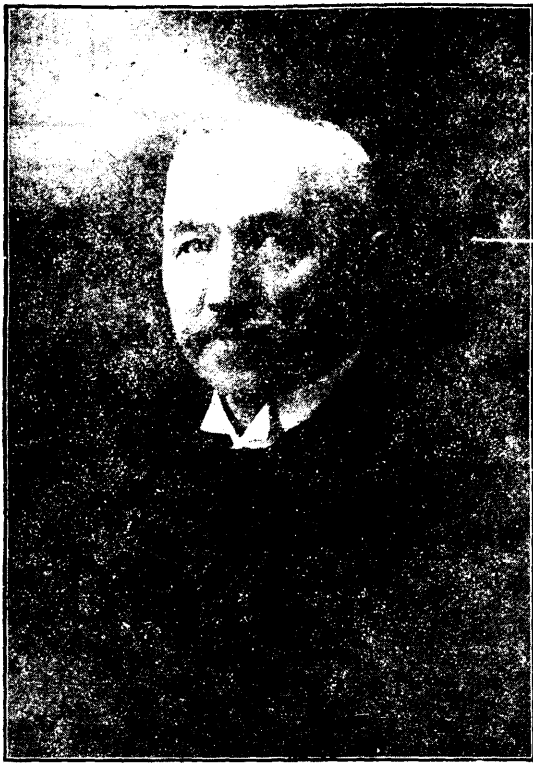
Kui lugupeetud riigihoidja K. Päts selle suwe lõpul külastas Soome Vabariigi presidenti K. Kalliot, siis tegi ta tervituskäigu ka H. E. Seltsi. Oma mehises ja süti-favos kõnes ta löi koosviibijate rinnad lõkkele, ja ta mainis muuseas seda, et eestlane Helsingis elades ei tunne end mitte wõõral maal, waid kui oma kodumaal, sest hõimutunne, keele lähedane suhe — see kõik teeb eestlastele elu Soomes koduseks ja omaseks. Seda arvas ka õp. Järve Helsingis viibides. Kõll on need aroamised kõigiti põhjendatud. Soome moodne pealinn — Helsingi — oma mitmekesiste ja rikkalikude waimuvarasavedega nagu seda on: kirik, teadus, kirjandus, teater, kunst jne. on Helsingis elawatele eestlastele awatud ja kergesti kättesaadaw. Aga sellel kõigel on ka teine kõlg ja see teeb meie elupildi silmale süngemaks. Eesti seltskondlik elu aastakümnete kestel on näinud siin tuhandeid eestlaste läbirändajatena. Paigalejääjaid on üpris vähe. Selle lõpmata liikwa elu tõttu ja wajaliste jõudude puudusel ei ole Helsingi eesti seltskond suutnud palju omapärast luua, mis meid ühendaks, koos hoiaks, kindlustaks ja julgustaks. Siin elavad wanemad eestlased on enamalt jaolt soome kodakondsusse üle

Helme koguduse nõukogu esimees Jaak Hendrikson 70 a. wana.

Esmaspäeval, 18. okt. pühitseb Helme koguduse nõukogu esimees ja kirikutegelane Jaak Hendrikson oma 70 a. sünnipäeva. J. Hendrikson sündis Baistu kihelkonnas, Hõlstre wallas, Luuguse talus Wiljandi maak. 18. oktoobril 1867. a. talupidajate pojana. Koolihariduse omandas alg- ja kreiskoolis, mille lõpetas 1883. a. Oti Pärnus Wiljandi rahukogu priistamiks 1889.—1901. a. Soolas töös ja püüdlisus võimaldas tal omandada Leebitu mõisa ühes Wana mõisa karjamõisaga, kus elab praegugi tegeliku põllumehena. Kiriklikust elust on juubilar agaralt osa võtnud. Ta on aastaid Helme koguduse esimees ja 1919. a. peale oli kirikupäewadel koguduse saadik. Kirikust kaasa valitsuse liikmeks oli J. H. 1922. a. alates, hiljem, 1928. a. peale tekkis valitsuse abiesimees. Uue korra alusel moodustatud kiriku majandusnõukogus on J. Hendrikson liikmeks. Peale selle on J. H. tegem olnud mitmetes seitskondlikkudes organisatsioonides, nagu EEL- ja P. R. „Estonias“.

J. Hendrikson on 1892. a. alates abielus Alma Kurrikoffiga. Tema tütar Edith on praegune piiskopiproua Rahamägi.

Soovime lugupeetud tegelasele veel rohkesti aastaid viljakat tegemist ja õnnistusi kõige armu Jumalalt.

Sp. J. Selliowi introductioon Hallistes.

Pühapäeval, 17. oktoobril on Halliste koguduse õpetaja Johannes Selliowi ametisse seadmine, mida toimetab piiskop Rahamägi Pärnumaa praosti A. Grünbergi ja naaberkoguduste õpetajate osavõtul. Piiskop saabub Hallistesse laupäeva õhtuks, kuna ametisse seadmise pidulik jumalateenistus algab pühapäeval kell 11 hommikul.

Sp. Joh. Selliow sündis 14. jaanuaril 1909. a. Illuka wallas Wirumaal. Tartu õpetajate seminari lõpetas 1929. aastal ja sama aasta sügisel astus Tartu Ülikooli usuteaduskonda. 1929.—1930.

lõinud; neist paljud abiellunud soomlannadega; nende lapsed on käinud soome koolis ja pojad on teeninud soome sõjaväe ridades. Neist on kasvanud üles Eestile ka-duv elujõud — keelelt, meelelt ja hingelt. Ka noorpõlve ootab sama saatuse. See ongi meie elu häda-ohu ja traagika. Helsingi eestlased vajavad elavat sõna ja elutuld Eestist.

A. J.

Helsingis,
oktoobrikuul 1937.

a. oli algkooli juhatajaks Ronguta wallas Tartumaal. 1931.—1935. a. kooliõpetajaks Tartus. Lõpetas usuteaduskonna 1933. a. Sai ülikoolist kõrgema jutluseauhinna ja auhinna teadusliku töös eest. Pöördumise aastal oli õpetaja M. Oströmi juures. Õpetajaametisse õnnistamise järgi määrati õpetaja kohusetähtsuse Halliste kogudusse. Halliste koguduse õpetajaks valiti 3. mail 1936. a.

Pealinna teated.

Lõituspäha Kaarli kirikus.

Lõituspäha on tänapäeva, mille puhul linnades õnnistatakse leirilapsi. Nii tahab see leiripühana esikohale tõusta. Siisulisele on ta aga waeste ja wanade püha. Kaarli koguduses on see päev antud Waeste hooldekande Seltsi kasutusse. Nii hommituse leirilaste õnnistamise jumalateenistuse fasetulel laululehtedest läheb Waeste hooldekande Seltsile, mis töö fiske ligi 130 tr. Ohtu eel oli kirikus kontsertjumalateenistus solistide ja Kaarli lauluseltsi lauloori kaastegemisel; teenisid piiskoplikud wilaarid S. Rubu ja A. Soomre. Kaunist õhtust oli dige elaw osavõtt, mille fasetulel osutus samaks hommitusega.

Kell 8 õhtul oli Noorte koon-duse ruumes korraldatud seltsi-liikmetele otmaheline teedõhtu. Rõnelesid sp. A. Soomre, wana Kaarli kog. liige bra A. Tamm, seltsi esimees bra A. Sassi ja sp. diak. P. W. Koppel. Laulis noortekoor ja solistidena esinesid bra S. Jänes ja bra A. Gulnikow. Teedõhtu andis selleks uut hoogu. Esmaspäeval külaskäid noored Allendri tänawa wanadekodu,

Piiskopliku Toomkoguduse 10 a. kestmise mälestamine.

Piiskoplik Toomkogudus tähis-tas pühapäeval, 10. oktoobril oma 10. aastapäewa piduliku tänuju-malateenistusega Toomkirikus, mille puhuks olid trükitud laulu-lehed ülewaaataga koguduse tekti-misest ja arengust ühes piltidega. Kirik oli kaunistatud lilledega ja rohkearmuline kogudus wiibis ju-malateenistusel. Termituskõnega altariist pöördus koguduse poole sp. mag. R. Saarje, kes ühes kand. mag. Kivirannaga pidas ka algus-liturgia. Lõituspäha puhul jutlus-tas piiskop Rahamägi tekstil Joh. 6,27: „Arge nõudke rooga, mis kaob, waid rooga, mis jääb iga-weske elusse, mis inimese Poeg teile tahab anda“. Jutluses rõhu-tas piiskop püsiwaid wäärtusi, mida leiame usutõdedes, kuna krist-lasi ei rahulda ainult igapäewane leib ja lõbustused. Mälestati surma läbi lahkunud koguduseliik-meid. Jumalateenistuse lõpus oli armulaud, mida jagas piiskop ühes ametimendadega. Koguduse 10. aastapäewaks luuletas kog. liige A. Truue laulu: „Õnnistusi Ju-mal andnud Ja armust kümme aastat kandnud Me kogudust siin teenides“, mida lauldi trükituna laululehtedelt. Piiskopliku Toomki-riku koor „Cantate Domino“ laulis ka koorilaulu Siobi oratooriumist „Suisse Siinat“ ja pr. J. Siimon kandis ette soololaulu. Mit-med koguduseliikmed olid aasta-päewa puhul teinud wäärtuslikke kingitusi kogudusele.

Õhtul oli tütarlaste kommers-igümnaasiumi ruumes korraldatud perekondlik koosviibimine, mis al-gas waimuliku lauluga ja fiske-

wies teedõhtust ülejäänud aineid; Jumala sõna kuulutas sp. P. W. Koppel, laulsid noored. Wanad rõõmustasid südamest.

Õhtukogudus „Emmaus“

Korraldab nowembris oma liik-me-tele perekonnadõhtu huwirohke ees-tawaga. Sel puhul palub kogu-duse naiskomitee annetada loterii-laua jaoks andeid (asjades ja ra-has) ning einelaua jaoks (ainetes ja rahas). Annetuste wastuwõt-mine sünnib sp.-proua Wendela Ruusiku juures, Pikk tän. 36, igap. kl. 4—6 p. l.

Lahleid annetajaid tänab ette Õhtukoguduse naiskomitee.

Toomkirikus töötaw Õhtukogu-dus „Emmaus“ on wana waid 3 aastat ja ta liikmekond ulatub juba ligi 450-ni. Liikmed on sooja südamega oma huwi ja ar-mastust noore koguduse wastu üles näidanud. Liikmetest, keda oli 1. jaanuariks 362, on praeguseni 340 (s. o. ligi 100%) oma liik-memaksu kohustused ära dienda-nud. Üks liikmetest on kintinud Kr. 100.— kogudusele armulaua-riistade muretssemise fondi heaks, teine on anetanud Kr. 100.— ristimiswagana heaks. Koguduse elu areneb armastuswäärselt ja edurikkalt.

Handwore-Wiimsi kogu-duse õpetajaks

konfistorium kuulutas watanfets ja määras kandidaatidele ülesand-mise tähtpäewaks 15. nowembri 1937.

juhatawate sõnadega koguduse õpetajalt. Loeti ette koguduse aas-tapäewa puhul saabunud termitusi. Seejärgi kõneles „Eesti Kiriku“ sekret. S. Jänes reisimuljetest Ruhnu, neid hiljem täiendades walguspiltidega. Samuti andis piiskop Rahamägi walguspiltides huiwitava ülewaaate wäliwaa-de, eriti aga Ungari kirikutest ja rah-waelust, lõpuks näidates pilte lõi-tuspäha motiividest. Kooswiibi-mise muusikalist osa ritastasid pr. J. Siimoni soololaulu ja pr. Derti ja prl. M. Langi duetid pr. Hellat-Lemba saatel. Wäheaga-del istuti teelauas ja korraldati ameerika oksjon koguduse tuludeks. Veel kõnelesid sp. mag. R. Siit ja piiskop. Kooswiibimine aitas süwendada Toomkoguduse liikmete ja sõprade omawahelist tundma-õppimist. — Waadates tagasi oma 10-aastasele kestmisele, on Piiskoplikul Toomkogudusel küll põhjust olla tänulik Jumalale tema abi ja õnnistuse eest. 10 aastat koguduse elus on lühike aeg, 10 esimest aastat aga wäga tähtis ajajärg alusmüüri rajamise mõt-mes. Kogudus loodab kindlasti, et see alusmüür on tugew ja kin-del ja hoiab edaspidi ehitatawat. Wõitlusest läbi on wiinud üles-ehitaw töö koguduse juhtiwaid tegelasi koguduse asutamise peale. Kogudus on praegu jõudnud rahu-liku ülesehitamise aega. Need, kellele on armas ja südamele Piis-kopliku Toomkoguduse hea käekäik, tahawad ühiselt tõstada oma ko-guduse heaks, ehitades pandud alusele, selleks on Jeesus Kristus.

Ordinatsioon Toomkirikus.

IV Kirikukogu awajumalatee-nistusel — kestmädalal, 20. okt. 1937. a. ordineeritakse õpetajaameti kandidaadid: Arkadi Filippow, Au-gust Supets, Konstantin Rütt, Jo-hannes Laurson — kiriku wilaarõpe-tajateks; Aldonis Prosper Neemre Paldiski kog. õpetajaks; Jaan Rebane kiriku wilaar-õp., Herbert Seeberg-Eberfeldt sp. J. Treu-manni abjunktiks, Johannes Siid kiriku wilaar-õpetajaks, Elmar Sõld-sepp Kaarma kog. õpetajaks ja Gustaw Wiise kiriku wilaar-õpe-tajaks.

Raadio.

Pühapäeval, 17. oktoobril kell 9,55 jumalateenistus Toomkirikus — sp. R. Saarje (Tallinn), kell 10.00 Peetri kirikus — sp. J. Saul (Tartu).

Hommitupalwusi peawad Jaani kirikus: esmasp., 18. okt. kand. mag. L. Teder, teisip., 19. okt. praost A. Grünberg, keftn., 20. okt. sp. J. Woolaid, neljap., 21. okt. sp. R. Koolmeister, reedel, 22. okt. sp. L. Raudlepp, laup., 23. okt. piiskopl. wilaar-õp. A. Soomre.

Teisipäeval, 19. oktoobril kell 20.10 kirikumuuftka õhtu Toom-kirikust. Kaastegewad Piiskopliku Toomkiriku segakoor „Cantate Do-mino“, juhatab Adu Topman, ja S. Lepnurm (orel). Seletusi an-nab kirikumuuftka teaduslik sekre-tär J. Siob.

Üleskutse

kõigile E. E. L. K. kirikukooridele.

1937/38. a. muusikahooaeg on välja kuulutatud Artur Kapi nimele muusika-hooajaks, sest 28. veebruaril 1938. a. saab meie lugupeetud helilooja ja muusikapedagoog prof. A. Kapp 60-aastaseks. Tema teenete äramärgimiseks heliloojana ja pedagoogina korraldatakse üle kodumaa kõikide muusikaorganisatsioonide ja kooride poolt kontserte erikavadega A. Kapi ja tema endiste õpilaste tööst.

Artur Kapp on esijoones vaimulik komponist, kelle tähtsamad teosed on vaimulikud — ning samuti tema kompositsiooniklassist võrsunud rida nooremaid heliloojaid evivad silmapaistvaid töid ja teoseid vaimuliku muusika alal.

Hinnates neid teeneid palub E. E. L. K. Kirikumuusika Sekretariaat kõiki kirikukoore korraldada erikontserte Artur Kapi ja tema endiste õpilaste vaimulikkudest helitöödest käesoleva 1937/38. a. muusikahooaja jooksul. Kirikumuusika Sekretariaat on selleks puhuks välja andnud erilehel (hind 10 senti) kaks A. Kapi kergemat vaimulikku laulu lisaks seni kirjastatud sama

Prof. A. Kapp.

autori lauludele ning saadab kooridele kätte musterkava ja Artur Kapi endiste õpilaste nimekirja.

On soovitatav, et koorid algaksid ettevalmistustööd õige varakult enne kontserti, sest Artur Kapi sügavtõsine muusika nõuab aega süvenemiseks ja põhjalikuks mõistmiseks.

Kirikumuusika Sekretariaat on kirjastanud järgmised prof. A. Kapi vaimulikud laulud:

1. Siin vaikse templi pinnal pühal (segakoor). XIII vihk.

2. Suur Isa, meie palvet kuule (naiskoor). XIII vihk.

3. Tuhat tänu, Issand, sulle (segakoor), erilehel, hind 10 senti.

4. Kalmistu rahu (segakoor), erilehel, hind 10 senti.

Prof. A. Kapi endiste õpilaste nimed, kelle laule kirjastanud Kirikumuusika Sekretariaat; sulgudes väljaantud vihu numbrid, kus vastav helitöö leidub.

1) Joh. Jürgenson (XIII, XIV, XV); 2) Joh. Tamverk (X, XIV); 3) Robert Heinmets (XIII, XV) 4) Herman Känd (XIII); 5) Hillar Sakaria (XIV); 6) Osoald Mälk (XV); 7) Edgar Arro (XV, eriväljaanne: „E. Arro vaimul. laulud“); 8) Joh. Hiob (XIV).

E. E. L. K. Kirikumuusika Sekretariaat.

Kirikuli teade.

Piiskoplik Zoonlogudus.

Zoonkirik.

Pühapäeval, 17. okt. kell 10 hom. jumalateenistus. Sp. R. Scarfe. Laulu- raamat. Kell 1/12 lastejumalateenistus Zoonloguduse toas. Lastelauluraamat.

Reedel, 20. oktoobril 1937 kell 10 hommikul 4. Kirikutogu tootumise avajumalateenistus ühes 10 õpetajaametiga kandidaadi ordinatsiooniga. Jumalateenistusel on tarvilik laululehed ja laulab Piiskopliku Zoonkiriku „Cantate Domino“ segakoor.

Iga kirikuliige loeb

„Eesti Kirikut“

„EESTI KIRIK“

on müügil juba igal neljapäeval

AARNE VIISIMÄE

KIRJATARVETE KAUPLUSES
Tallinna, Pärnu maantee 36.

Tagavaraosad saadaval.
Tasuta ilutikanduse kursused.

M. NARITS & KO

Tallinn, Niguliste 14 Tel. 446-68.

Esindaja.

Hinnad võistlemata odavad.

Kuulutus.

E. E. L. K. Konfistorium kuulutab Õpetaja ja tõstri ametikohtade täitmise seadluse (R. E. nr. 3 — 1936. a.) § 6 põhjal valantselt Randvere- Wiimfi koguduse õpetaja kohta.

Sellele kohale kandideerida soovijatel tuleb vastavalt soovimavaldufud ühes eelnimet. seadluse § 7 loetletud andmete ja lisadega esitada Piiskopile hiljemalt 15. novembriks 1937. a.

Valgatingimuste kohta võivad kandideerijad teateid saada E. E. L. K. Konfistoriumi kantseleis, Tallinna Zoonpeal.

Tallinnas, 13. oktoobril 1937. a.

Nr. 2695.

J. B. Rahamägi,

Piiskop,

Konfistoriumi president.

A. Roomes,

Peasekretär.

GEORG STUDE

TALLINN, PIKK TÄN. 16 TEL. 442-76

ASUTATUD 1864

MARTSIPAANI-

ŠOKOLAADI- ja

KONDIITRIARI

Kirikutele ja kogudustele armulaua
oblaate suurel ja vähesel arvul.

Tähelepanuks pealinna sõitjaile!

HOTELL

„ROOM“

Maneesi tän. 1. Kõnetraat 425-51.

soovib mugavaid moodsalt sisustatud jooksva sooja ja külma veega, vannide, dushide ja telefonidega tube kõigile kättesaadavate hindadega.

SÜGISHOOAJA
UUDISKAUPU
SUURES VALIKUS SOOVITAB

HERMAN RÕIVAS

KODUMAA VABRIKUTE RIIDEKAUPLUS

TALLINN, ESTONIA PUIEST. 11
KÕNETRAAT 304-80
MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL

Pühapäeval

kella 11–2

ja ärip. kl. 9–5

fototatlejee

Parikas
TALLINN

Kuninga 1.